

Kateketens dag i Malmö, Vår Frälsares församling, den 25 september 2021

H.E. Kardinal Anders Arborelius OCD. Biskop av Stockholm
(Föredrag och predikan nedskrivna efter bandinspelning)

Kort föredrag

Vi får hjälp på olika sätt att komma Jesus nära. Helgonen är våra vänner som hjälper oss att komma Jesus nära. Vi lever i Jesu närvaro. Han är med oss i det Allraheligaste Sakramentet just för att hjälpa oss att mer och mer komma honom nära i vårt liv. Jag har valt ett helgon som har hjälpt mig mycket i mitt liv, i min kallelse, Thérèse av Jesusbarnet och av det Heliga Anletet (1873-1897), som hon heter inom karmelitorden.

Vi ber tillsammans om den Helige Andes ljus och ledning, så att Jesus också kommer oss nära genom de människor, de helgon vi möter. Det är ju samma pedagogik som Gud använder. Han använder människor, det kan vara människor vi ser, det kan vara helgon, som hjälper oss att komma honom nära. Som kateketer har ni verkligen denna uppgift. Ni får hjälpa barn och ungdomar att möta Jesus. Det är något stort och underbart. Men vi behöver då den Helige Ande för att kunna förmedla den som är större än allt annat, Jesus Kristus.

Kom Helige Ande till var och en av oss, så att vi förstår att du alltid är med oss och att du alltid vill använda oss för att sprida din kärlek. Hjälp oss att se också på de andra på ett sådant sätt att de kan förmedla Jesus till oss. I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Amen.

Först några korta ord om vem Thérèse av Jesusbarnet var. Det var en ung flicka under slutet av 1800-talet i Frankrike. Hon växte upp i ett kärleksfullt hem med flera syskon och fromma föräldrar. Mamman dog när Thérèse var liten, vilket präglade henne mycket. Hon saknade oerhört sin mamma. Men så småningom upptäckte Thérèse att hon i Jungfru Maria har en moder. Det är en mycket viktig erfarenhet i det kristna livet att upptäcka Jungfru Maria som vår mor, som vill hjälpa oss att möta Jesus i vårt liv och som vill förmedla sin Jesusrelation till oss.

Redan tidigt längtade Thérèse efter att gå i kloster. Hon såg det som sin uppgift att tjäna Jesus på det sättet. Hon fick för sig att hon redan som femtonåring skulle bli nunna. Det tyckte alla var för tidigt och de försökte få henne att avstå

från denna tanke. Men hon åkte till och med ner till Rom med en pilgrimsfärd och kastade sig för påvens fötter och sade, att det var hennes kallelse att bli nunna vid femton års ålder. Påven var lite avvaktande. Om det kommer en flicka som säger så, måste man vara försiktig. Det märkliga var, att hon ändå trots allt mänskligt motstånd från olika delar av Kyrkan kunde träda in i karmelitklostret i Lisieux vid femton års ålder.

Thérèse avbildas ofta med rosor. Vi får en idyllisk bild av en harmonisk och fin miljö. Men hon hade det inte så lätt i klostret heller. Faktiskt fick hon under en hel del av sitt liv erfara en slags öken och tomhet. Det var som om ljuset släcktes och Jesus drog sig undan. Därför gjorde hon ett tillägg i sitt namn. När hon kom till klostret fick hon ett nytt namn: Thérèse av Jesusbarnet. Nu lade hon till "av det Heliga Anletet", eftersom hon fick erfara att hon fick dela Jesus lidande, Jesu lidande anlete. Thérèse fick gå igenom Getsemanenatten, Jesus som svettades blod i väntan på att ge sitt liv. Hon såg det som en kallelse att komma de människor till hjälp som inte kände Gud. Därför kallar man henne ibland för ateisternas skyddshelgon. Vem behöver Guds hjälp bättre än ateisterna? Thérèse erfar att hela det andliga livet är tungt och ödsligt. Det är viktigt att komma ihåg, att närheten till Jesus ibland får oss att dela hans heliga kors. Därför är det viktigt att se den del av livet som är svår och tung som vårt sätt att hjälpa Jesus att bära korset.

Samtidigt hade Thérèse en ständig längtan att tillhöra Jesus, men inte bara Jesus som barn utan också Jesus som den korsfäste. Hon ville leva hela Jesu mysterium. Det är just det som för mig blev så viktigt under min kallelseväg. Jag blev katolik i den här församlingen 1969 och prästvigd här tio år senare, 1979. Vad hände däremellan? Jo, Först trodde jag att jag var kallad till att bli stiftspräst. Så jag besökte den dåvarande biskopen i Stockholm, John Taylor (1914-1976), och frågade om jag fick träda in i prästseminariet. Nej, sade han, det får du inte. Du har varit katolik så kort tid. Du måste lära känna en församling, engagera dig där och arbeta där. Då fick jag komma till Lund. Jag fick bli kateket. Jag minns att det kom en massa barn från Tjeckoslovakien. Ingen av dem kunde göra korstecknet. De kom från ett kommunistiskt land, där de inte hade fått någon undervisning. Men nu ville deras föräldrar att de skulle komma in i den katolska gemenskapen.

Under det här året mötte jag av en tillfällighet Thérèse av Lisieux. Jag fick under sommaren arbeta i klostret Clervaux i Luxemburg och hjälpa till i biblioteket, i trädgården och med lite av varje. Då hittade jag Thérèses självbiografi, som jag

läste. Då blev det mycket tydligt för mig, att jag ville tillhöra den orden som hon tillhörde. Det berodde mycket på att hon själv sökte sin kallelse. Hon hade en kallelse att vara karmelitsyster och leva till Herrens ära, men hon ville se ännu tydligare hur hon skulle komma Jesus närmare. Då berättade hon att hon läste 1 Kor: 12-13, där det står om alla de kallelser som finns i Kyrkan. Man kan bli präst. Man kan bli profet. Man kan bli så oerhört mycket. Thérèse sade att hon egentligen ville bli allt detta. Hon ville göra allt för Jesus. Hon förstod att det fanns bara en plats där man kan göra allt för Jesus. Det var då hon insåg att Kyrkan också har ett hjärta. Lever vi i Kyrkans hjärta, kan vi på något sätt göra allt för Jesus. Vi kan ge honom allt.

Där fann jag min kallelse. Det talade mycket tydligt till mig. Jag hade först tänkt bli församlingspräst, men då förstod jag att jag också skulle vilja leva i Kyrkans hjärta, ett liv i bön och hängivenhet. Därför fick jag mycket hjälp att följa min kallelse genom henne. Då tänkte jag leva hela mitt liv i ett kloster, ett stilla och avskilt liv. Men redan under klosterlivet kom det olika inbjudningar. Så jag fick flera gånger besöka Latinamerika, Filippinerna och andra platser och hålla reträtter. Då tänkte jag, att om jag lever i Kyrkans hjärta, då måste jag också ta emot de uppgifter jag får av Kyrkan. När jag blev katolik var det för att jag trodde, att Jesus hade instiftat en Kyrka för att ena oss människor som var splittrade. Vi måste lita på att Jesus är med sin Kyrka, att han vill att vi alla skall vara ett i honom. Och att då ta på mig kallelsen som karmelit var för mig ett sätt att stödja Kyrkan, att leva i Kyrkans hjärta. Då måste man också ta emot de uppgifter, de kallelser man får.

Då fick jag stor hjälp av Thérèse av Jesusbarnet, eftersom hon visade mig att det inte är jag själv som väljer vad jag skall göra, hur det skall vara. Om jag verkligen lever i Kyrkans hjärta, då visar det sig vad Jesus vill att jag skall göra. 1998 kom jag till Filippinerna till ett karmelitkloster i en stad som hette Iloilo, Jag höll en reträtt där, och jag hade precis talat om Jungfru Maria och bebådelsen, om Maria som får budskap från Herren att hon skall föda världens Frälsare, att hon skall bli Guds Moder. Jag hade då försökt förklara *fiat*-hållningen, Maria som säger ja. Må det ske med mig som du har sagt. Gör med mig vad du vill. Evangeliets grundhållning är att vi får bejaka Guds tilltal, Guds kallelse, Guds mening med livet. Jag gjorde mitt bästa för att förklara detta för de fromma systrarna som naturligtvis visste mycket bättre än jag, vad det är att leva i en ständig ja-relation till Gud.

Då fick jag ett telefonsamtal från Sverige och förstod att det måste vara något viktigt. Det var min dåvarande superior, Wilfrid Stinissen (1927-2013), som sade, att jag måste komma tillbaka till Sverige så fort det går, för nuntien i Köpenhamn vill träffa mig. Då fick jag en sömnlös natt. Jag började förstå. Just då visste vi, att biskop Hubertus Brandenburg (1923-2009) skulle pensioneras. Då tänkte jag, att jag aldrig kan passa som biskop. Jag har aldrig haft erfarenhet av att vara superior eller av administration. Men eftersom jag då hade talat om Marias ja, då kunde jag inte säga nej. Jag ville leva i Kyrkans hjärta som Thérèse hade sagt. Om Kyrkan av någon anledning ville, att jag skulle ta på mig detta uppdrag, då måste jag göra det. På det sättet har Thérèse kunnat hjälpa mig mycket.

Jag tror att Thérèse just genom sin enkla överlåtelse till Gud och till den barmhärtiga kärleken har betytt mycket för hela Kyrkan. Man brukar säga, att det är två unga kvinnliga helgon som har förändrat mycket av vad Kyrkan betonar. Tidigare talade man mycket om gudsfruktan. Många var lite rädda för Gud. Men under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet framträdde det två kvinnliga helgon, Thérèse av Jesusbarnet och syster Faustina (1905-1938), som båda starkt betonade tron på Guds barmhärtighet som det stora och viktiga. Thérèse berättar att det fanns systrar i klostret som ville offra sig till Guds rättfärdighet. Men hon ville själv offra sig till Guds barmhärtighet, för det är det enda som vi kan hoppas på. Jesus har kommit för att kalla syndare, inte rättfärdiga. Om vi erkänner vår svaghet och brist och samtidigt lever i den oändliga förtröstan på Guds barmhärtighet, då får vi tro att Gud kan komma oss nära och hjälpa oss. Därför kan vi säga, att Kyrkan mer och mer har kommit att betona Guds barmhärtighet i sin förkunnelse. Det ser vi mycket tydligt i Andra Vatikanconciliet.

Dessa två systrar, som egentligen levde ett helt fördolt liv, har kunnat påverka Kyrkan oerhört mycket. Det är viktigt att komma ihåg, att ibland är det just de som lever ett fördolt liv i helig efterföljelse som kan betyda mycket mer än de som står i centrum. Det kan vi också se i en familj, i en församling, att ibland är det just de ödmjuka, diskreta, försynta människorna i bakgrunden som ibland präglar atmosfären, de som inte gör så mycket väsen av sig men tjänar i det tysta, i det fördolda, som bär upp en gemenskap. Så är det ofta i Kyrkan. Det är de fördolda helgonen som inte syns och märks, men som ändå genom sin bön och sitt offer bär upp Kyrkan, de som verkligen lever ett liv i Kyrkans hjärta.

Det är därför jag gärna tar upp Thérèse av Jesusbarnet och av det Heliga Anletet, eftersom så många människor har fått hjälp av henne att förstå Guds oändliga barmhärtighet, Guds oändliga kärlek, Vi kan aldrig förstå hela djupet, längden och vidden av denna kärlek, men jag tror ändå att många människor anar, att Gud är den enda som kan släcka vår längtan efter oändlig kärlek.

Jag brukar ibland säga att en av de mest tragiska konsekvenserna av sekulariseringen är, att många människor aldrig kan ta till sig Guds oändliga kärlek. Då söker de den någon annanstans, för vi är ju skapade till Guds avbild, och vi har inom oss ett behov och en längtan efter oändlig kärlek. Då söker man den hos någon annan människa. Man söker ett slags ideal, någon ideologi, något som helt skall fångla oss. Samtidigt vet vi, att ingen människa kan älska oss med en oändlig kärlek. Vi kan aldrig kräva det, eftersom bara Gud är den oändliga kärleken. Därför tror jag att många mänskliga relationer går i kras, eftersom man förväntar sig den oändliga kärleken av en svag människa som aldrig kan ge den. Då kan man inte heller förlåta någon som har svikit en eller inte lever upp till idealet. Det är oerhört tragiskt att se, att så många människor inte kan bygga upp en riktig, varaktig relation, eftersom de ofta har för höga förväntningar att den andra personen skall ge dem det som bara Gud kan ge oss: den oändliga kärleken och barmhärtigheten. Därför är det så viktigt att vi verkligen förstår och inriktar oss på, att det bara är Guds oändliga kärlek som kan släcka vårt behov och vår längtan. Har vi denna inriktning, då kan vi också bygga upp goda relationer med andra, för vi är då medvetna om att vi kan ge varandra godhet, omsorg och kärlek, men det är bara Jesus Kristus som ger oss den oändliga barmhärtigheten och kärleken.

Vi försöker förmedla och ta till oss att genom helgonen, genom andra människor, kan vi få inspiration, hjälp och ledning. Men allt mänskligt, alla människor, måste leda oss vidare till Jesus Kristus. Det gäller både de helgon vi känner från himlen och de människor som är här på jorden. Det är bara i Jesus själv som vi kan finna den fulla kärleken. Vi kan hjälpa och stödja varandra och det gör också helgonen.

Predikan

Kära bröder och systrar, ni är Guds heliga i Malmö. Ja, så stort, så högt är det. Gud har gett er denna värdighet, att ni genom ert dop och er kallelse får förvalta det som övergår allt annat: Guds egen helighet. Därför skriver Paulus alltid sina brev till Guds heliga på de olika platser där de är utsända. Nu är det

ni, kära kateketer, som skall sändas ut i hela vårt stift för att förmedla det glada budskapet, inte bara på katekestimmarna utan under hela ert liv som Jesu utvalda heliga. Vi glömmer ibland att dopet har gett oss denna härlighet och värdighet, som överstiger allt vad vi kan tänka och föreställa oss. Genom vårt dop är vi så djupt förenade med Jesus, att vi får del av hans innersta relation med Fadern, att vi får säga Fader Vår liksom han, att vi får ta emot hans oändliga kärlek ögonblick för ögonblick.

Det är också ett ansvar och en kallelse att låta oss förvandlas, genomströmmas av Guds helighet och kärlek, så att vi både kan förhärliga Gud genom allt det vi är och gör och förkunna och förmedla hans nåd och kärlek till alla vi möter. I dag tror jag att vi alla har fått öva in oss i detta. Vi har fått möta helgonen. De är våra vänner, våra närmaste som hela tiden hjälper oss och stöder oss för att vi skall komma ihåg vår kallelse att växa in i heligheten. Ibland tycker vi, att det är en för stor och för fin kostym för oss, och det är det. Det är något oändligt mycket större än vi någonsin skulle våga drömma om. Just därför är det så viktigt att vi har denna öppenhet för vad Gud vill göra med oss. En sak är säker. Gud vill använda oss för sitt rike, för sin Kyrka och för sin värld.

Det finns i världen en viktig bristvara: heligheten. Vi behöver bara öppna tidningen. Vi behöver bara se oss omkring. Ja, ibland måste vi kasta en blick i vårt eget hjärta för att förstå, att helighet är en bristvara. Samtidigt hungrar och törstar människor efter detta mer än de själva förstår. Då sitter vi på en skatt och frågan är, om vi gör allt för att dela med oss av den. Är det vår stora glädje att få visa människor vidare till Jesus? Låter vi Jesus ta oss i tjänst? Jag tror att alla ni som har varit här i dag har fått kraft, inspiration och också mänsklig gemenskap för att ta på er detta uppdrag som kateketer i vårt stift. Världen behöver er, kära bröder och systrar. Det svenska samhället behöver er för att bli påmint om den Gud som är oändligt helig och barmhärtig och som bara längtar efter att ta människor i besittning och ge dem all den nåd och kärlek som de innerst inne törstar efter. Det är mellanhänderna, kanalerna som behövs. Därför är ni oersättliga på den plats där Gud har kallat er.

Därför ber vi idag för varandra att vi alla var och en på sitt sätt skall ta på oss det uppdrag, den kallelse som Gud har gett oss, så att vi säger ja till Jesus, så att vi säger ja till Kyrkan och säger ja till varandra, för det är vi som Kyrka, som gemenskap, som Guds folk, som bär detta budskap ut över jorden och in i dem vi träffar. Då behöver vi både Guds stöd och hjälp, de heligas förbön och varandras vänskap och stöd. Därför var det så glädjande att se hur mycket ni

tyckte om varandra. Jag såg inga som bråkade, inga slagsmål, inga som började skrika åt varandra. Det verkade som om alla kände sig hemma, accepterade, älskade. Det är något vi måste försöka sprida omkring oss, en atmosfär som utandas helighet, godhet, omtänksamhet och kärlek. Det är det som helgonen vill förmedla till oss. Inga är oss närmare än våra himmelska vänner. För dem finns inga gränser, inga hinder. När det går upp för oss att vi är omgivna av denna stora skara av änglar och helgon som samtidigt står inför Gud i ständig tillbedjan och är oss nära med hjälp och förböner, inspiration och hjälp, då förändras vår världsbild, då förändras vår atmosfär.

Nu återvänder ni till vardagen. Där får ni bli vad vi kan kalla vardagshelgon som i det lilla perspektivet, i det vardagliga och det alldagliga för förmedla godhet och Guds helighet och nåd. Ni får upptäcka de möjligheter som alltid finns att ge Jesus och hans evangelium vidare. Tänk på saligprisningarna i dagens evangelium. Tänk på att Jesus vill spegla sig i er. Jesus ser hela tiden på oss. När det går upp för oss att han ständigt ser på oss, då återspeglas hans bild i våra ögon. Ögonen är ju själens spegelbild kan man säga. Jag brukar säga till konfirmanderna att jag kan se i deras ögon vad som finns inom dem. Ibland är det bara genom ögonen vi kan förmedla kärlek och godhet. Att se på en människa med godhet kan ibland förändra mycket. Ibland är det så lite som behövs för att ändra på atmosfären och sprida Jesu kärlek och godhet. Så tänk efter, medan ni är på väg hem, hur ni där hemma skall kunna bli kateketer på heltid.

Jag är oerhört tacksam för de kateketer vi har i vårt land som hela tiden ställer upp helt utan lön, ibland utan tack från prästerna. Men min tacksamhet och Kyrkans tacksamhet till er är stor. Ni är kateketer på heltid. Ni kan också i ert familjeliv, i ert arbetsliv på så många olika sätt ge Jesus Kristus vidare, inte alltid med ord men i gärningar, genom ert sätt att se på människor, att behandla dem. Då förändras atmosfären. Då börjar människor undra vad det är med henne eller med honom, som på det sättet kan sprida det som är gott, det som är sant, det som är äkta.

Så vi sänder ut er på ert uppdrag, kära kateketer, med ett uppdrag som är underbart och stort. Kom ihåg att ni alltid har Andens vind i seglen. Ni är aldrig ensamma. Ni är alltid burna av helgonens förböner och genom ert dop är ni ett heligt tempel, där den heliga Treenigheten bor i varje ögonblick, vid varje tillfälle, nu och i all evighet. Amen.

